

TOIMINTAMALLI EPÄASIALLISEN KÄYTÖKSEN JA HÄIRINNÄN ENNALTAEHKÄISYYN JA KÄSITTELYYN

1. OHJEEN TARKOITUS

Jotta voimme ennaltaehkäistä ilmiötä, on meillä oltava yhteinen ymmärrys siitä, että seurassamme on nollatoleranssi kaikelle kiusaamiselle, häirinnälle, hyväksikäytölle ja epäasialliselle käytökselle. Syrjintä on Suomessa kielletty perustuslain, yhdenvertaisuuslain, tasa-arvolain, rikoslain sekä useiden yksittäisten erityislakien nojalla.

Tämä ohje antaa menettelytavat epäasiallisen kohtelun ennaltaehkäisyyn ja siihen puuttumiseen. Epäasiallisen kohtelun yksiselitteinen määrittely ei ole helppoa, eikä tilanteiden selvittäminen yksinkertaista. Epäasiallisen kohtelun ennaltaehkäisyyn ja sen poistamisen kannalta on tärkeää, että jokainen Tanssiseura Spiralissa toimiva ymmärtää, mitä kielletyllä ja epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan ja miten epäasialliseen kohteluun puututaan.

Toimintamallin avulla luodaan yhdenmukaiset käytännöt epäasiallisen kohtelun selvittelyyn seurassa. Näin mahdollistetaan kaikkien jäsenten ja seuran toiminnassa mukanaolevien asiallinen ja tasapuolinen kohtelu.

2. OHJEEN SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

Ehdoton kieltö häirinnästä ja epäasiallisesta kohtelusta koskee kaikkia Tanssiseura Spiralin toimijoita. Kenelläkään ei ole asemastaan riippumatta oikeutta käyttäytyä epäasiallisesti toisia kohtaan.

Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa työnantajaa puuttumaan työntekijään kohdistuvaan epäasialliseen kohteluun käytettävissään olevin keinoin riippumatta siitä, miltä taholta epäasiallinen kohtelu tulee. Näin ollen työnantajan on puututtava sekä työyhteisön sisällä ilmenevään, että työpaikan ulkopuolelta tulevaan epäasialliseen kohteluun. Työturvallisuuslain 18 § kieltää työntekijää kohdistamasta muihin työntekijöihin sellaista häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, joka aiheuttaa heidän turvallisuudelleen tai terveydelleen haittaa tai vaaraa. Lain 28 §:ssä veloitetaan työnantajaa ryhtymään käytettävissään olevin keinoin toimiin työntekijään kohdistuvan, hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavan epäasiallisen kohtelun poistamiseksi asiasta tiedon saatuaan.

Työturvallisuuslaissa kielletyn epäasiallisen kohtelun kriteeri on se, että menettely haittaa tai vaarantaa työntekijän turvallisuutta tai terveyttä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö vähäisempäänkin asialliseen kohteluun kannattaisi puuttua.

Tällä hetkellä Tanssiseura Spiralissa ei ole palkattuja työntekijöitä, joten seura ei ole työnantajavastuussa eikä direktio-oikeudellinen toimijoihinsa nähden. Tämä tulee ottaa huomioon, jos epäasiallista käytöstä ilmenee ja näiden selvittelyihin ryhdytään.

Tässä ohjeessa kielletyllä epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan jatkuvaa/toistuvaa, tarkoituksellista ja kielteistä käyttäytymistä, jota toinen osapuoli ei hyväksi, ja josta aiheutuu / voi aiheutua kielteisiä seurauksia käyttäytymisen kohteen turvallisuudelle/terveydelle.

Myös satunnainen tai lyhytkestoinen, mutta luonteeltaan vakava epäasiallinen kohtelu voi täyttää epäasiallisen kohtelun tunnusmerkistön.

Epäasiallista kohtelua voi olla esimerkiksi:

- loukkaaminen, haukkuminen, panettelu, uhkailu, pelottelu
- vähättely, eristäminen, syrjintä
- juorujen levittäminen
- nöyryyttävä kohtelu
- rasistinen häirintä
- sukupuolinen häirintä, fyysisen koskemattomuuden loukkaaminen
- väkivaltainen käytös
- epäasialliset viestit / sähköpostit / kommentit

Epäasiallista kohtelua ei ole esimerkiksi:

- molempien osapuolten hyväksymä toiminta
- valmennukseen ja/tai seuratoimintaan liittyvät tilapäiset erimielisyydet tai näkemyserot, asiallinen mielipiteen ilmaisu
- kertaluontoinen sopimaton kielenkäyttö ristiriitatilanteessa (huom. epäasialliseen käytökseen puututaan aina ja se käydään läpi)
- hallituksen toimivaltaan kuuluvat toimet, perustellut päätökset ja ohjeet sekä seuraan liittyvien ongelmien käsittely
- huomautuksen antaminen perustellusta syystä
- seurassa olevien tehtävien uudelleenjärjestely

3. VASTUUT

Jokaisen seuran jäsenen vastuulla on huolehtia omasta käyttäytymisestään ja noudattaa yhdessä sovittuja ohjeita ja pelisääntöjä. Jokainen jäsen voi osaltaan ennaltaehkäistä epäasiallista kohtelua ja olla apuna tilanteiden selvittämisessä (kts. kohta 4). Epäasiallista kohtelua havaitseva jäsen voi

myös puuttua tilanteeseen pyytämällä epäasiallisesti käyttäytyvää lopettamaan sekä tarjoamalla apua epäasiallisen käytöksen kohteelle ja rohkaisemalla tätä ottamaan asia puheeksi.

Tanssiseura Spiralin toimijoiden edellytetään toimivan kaikissa olosuhteissa ystävällisesti ja rakentavasti toisiaan kohtaan.

Yhteistyötaitoja, joita jokaisen tulee vaalia, ovat mm.

- hyvän ilmapiirin edistäminen
- ryhmätyötaidot ja avoimuus yhteistyölle
- toisten auttaminen ja avun pyytäminen tarvittaessa
- taito kieltäytyä ystävällisesti
- asiallinen ja rakentava käytös hankalissakin tilanteissa
- kyky arvioida omaa toimintaansa
- uusien toimijoiden opastaminen myönteisellä asenteella

Epäasiallisen käytöksen kohteeksi joutuneen henkilön vastuulla on ottaa asia puheeksi epäasiallisesti käyttäytyvän kanssa. Mikäli tämä tuntuu liian vaikealta tai ei johda tilanteen korjaantumiseen, asiasta ilmoitetaan seuran hallitukselle tai nimetylle turvallisuus/häirintäyhteyshenkilölle (kts. Toimintaohjeet epäasiallisen käyttäytymisen kohteelle).

Hallituksen / turvallisuusyhteyshenkilön on puututtava epäasialliseen kohteluun tilanteeseen sopivalla tavalla, tilanteen vakavuudesta riippuen. Kaikki toimenpiteet (ilmoitus, kuulemiset, sovittelu) tehdään aina kirjallisesti.

- lievät tapaukset hallitus ja/tai turvallisuusyhteyshenkilö voi selvittää osapuolten kesken
- vakavissa tapauksissa hallitus ja/tai turvallisuusyhteyshenkilö voivat kääntyä Tanssiurheiluliiton ja/tai SUEK:n puoleen oikean käsittelymenettelyohjauksen saamiseksi
- rikosepäilyissä ja/tai kun toisena osapuolena on aikuisen lapseen kohdistunut häirintä, tehdään aina viipymättä ilmoitus poliisille, jonka käsittelyyn asia siirtyy

4. EPÄASIALLISEN KOHTELUN ENNALTAEHKÄISY

Epäasiallista kohtelua ennaltaehkäistään määrittelemällä ja kieltämällä epäasiallinen kohtelu seurassa ja luomalla menettelytavat, joilla puuttua epäasialliseen kohteluun. Seuran jokainen toimihenkilö, valmentaja, hallituksen edustaja ja jäsen velvoitetaan tutustumaan tähän ohjeeseen. Tärkeää on, että jokainen seurayhteisön jäsen ymmärtää, mikä on kiellettyä epäasiallista kohtelua ja mikä ei.

Seurassa voidaan ennaltaehkäistä epäasiallista kohtelua huolehtimalla jäsenyhteisön toimivuudesta ja yhteistyön sujuvuudesta. Seuran toimintatavat on määritelty seuran toimintalinjassa ja valmennustavat seuran ohjauksen ja valmennuksen linjassa. Näissä esiintyy vähiten ristiriitoja silloin, kun jokaisella on selkeä, yhteinen käsitys omasta perustehtävästään /

roolistaan seurassa ja yhdessä sovituista toimintatavoista sekä siitä, mikä on asiallista käyttäytymistä harrastusympäristö ja seuratoiminnassa.

Seurassa esiintyvät toimintaan liittyvät erimielisyydet ja ristiriidat kuuluvat elämään ja parhaassa tapauksessa auttavat seuraa oppimaan ja kehittämään toimintaansa. Kuitenkin kaikki ristiriitatilanteet on syytä selvittää ajoissa ja seuratoiminnan näkökulmasta käsin. Selvittely tapahtuu yhteisen keskustelun kautta. Pitkittyessään ristiriidat ja erimielisyydet voivat johtaa ongelmien henkilöitymiseen ja epäasialliseen käyttäytymiseen.

SEURAN SISÄLLÄ ILMENEVÄ EPÄASIALLINEN KOHTELU

Toimintaohjeet epäasiallisen käyttäytymisen kohteelle

1. Ota epäasiallinen kohtelu puheeksi kyseisen henkilön kanssa ja ilmaise selkeästi, että et hyväksy käytöstä.
 - Kerro henkilölle, minkä käyttäytymisen / mitkä konkreettiset teot koet epäasialliseksi ja ei-toivotuksi.
 - Kerro henkilölle, miten toivoisit hänen käyttäytyvän.
 - Miettikää ja sopikaa yhdessä, miten asia ratkaistaan ja miten jatkossa toimitaan.
2. Pidä kirjaa tapahtumista. Säilytä mahdolliset sähköposti- ja tekstiviestit.
3. Mikäli puheeksi ottaminen tuntuu liian vaikealta tai ei johda toivottuun lopputulokseen, ilmoita epäasiallisesta kohtelusta seururan hallitukselle tai turvallisuusyhteyshenkilölle.
4. Osallistu turvallisuusyhteyshenkilön ja/tai hallituksen järjestämiin kuulemis- ja keskustelutilaisuuksiin ja edesauta tilanteen selvittämistä omalta osaltasi.
5. Mikäli epäasiallista kohtelua ei lähdetä selvittämään tai käydyistä keskustetuista huolimatta epäasiallinen menettely jatkuu, vie asia edelleen ylemmälle organisaatiotasolle (STUL, SUEK). Apua voi pyytää turvallisuusyhteyshenkilöltä.
6. Ota yhteys omaan terveyshuoltoon, mikäli koet terveytesi olevan vaarassa.

Toimintaohjeet epäasiallisesta kohtelusta epäilylle

1. Suhtaudu asiallisesti ja vakavasti epäasiallista kohtelua kokevan henkilön näkemykseen tilanteesta.
2. Kuuntele, mitä toisella on sanottavana. Älä käy heti puolustuskannalle.
3. Osoita arvostavasi asian puheeksi ottamista suoraan.
4. Kerro oma näkemyksesi tilanteesta.
5. Ota selville, miten sinun jatkossa toivotaan käyttäytyvän.
6. Miettikää yhdessä, miten asia voidaan ratkaista ja sopikaa, miten toimitte jatkossa.
7. Pahoittele tapahtunutta ja pyydä tarvittaessa anteeksi.
8. Ilmoita asiasta turvallisuusyhteyshenkilölle, mikäli sinua syytetään aiheettomasti.
9. Ota yhteys omaan terveyshuoltoon, jos koet terveytesi olevan vaarassa.

Toimintaohjeet epäasiallisesta kohtelusta epäillyn henkilön jäsenseuran hallitukselle

1. Hallitus selvittää jäsentensä välistä epäasiallista kohtelua aina tilanteen vakavuuden vaatimalla tavalla.
2. Hallitus voi valita keskuudestaan selvittelyryhmän, joka yhteistyössä turvallisuusyhteyshenkilön kanssa selvittää tilanteen.
3. Hallituksen selvittelyryhmä yhdessä turvallisuusyhteyshenkilön kanssa kuulee molempia osapuolia erikseen ja kerää tilanteesta kattavasti tietoa. Kuulemistilaisuuksista laaditaan muistiot.
4. Tarvittaessa kuullaan myös muita todistajia.
5. Turvallisuusyhteyshenkilölle saapuneet epäasiallista kohtelua koskevat ilmoitukset saatetaan hallituksen tietoon silloin, kun seuran jäsenet sitä toivovat sekä silloin, kun kyseessä on vakava (jäsenen terveyttä vaarantava) epäasiallisen kohtelun tapaus, joka vaikuttaa/ voi vaikuttaa seuran toimintaan suoraan tai epäsuorasti.

Vakavissa tapauksissa seuran hallitus ja/tai turvallisuusyhteyshenkilö voivat konsultoida Suomen Tanssiurheiluliittoa ja/tai SUEK:ta oikean menettelytapaneuvonnan saamiseksi

Turvallisuusyhteyshenkilö on hyvä pyytää mukaan selvittelyprosessiin, sillä hän voi toimia tilanteen selvittelyssä puolueettomana sovittelijana ja selvittelyprosessin koordinoijana.

6. Hallitus yksin tai yhdessä turvallisuusyhteyshenkilön kanssa selvittää tilannetta kattavasti kuulemalla mahdollisia todistajia ja järjestämällä molemmille osapuolille kuulemistilaisuudet, joissa osapuolet voivat esittää näkemyksensä tilanteesta. Kuulemistilaisuuksista laaditaan muistiot.
7. Kuulemistilaisuuksissa on tärkeää kuulla osapuolia avoimesti ja tasapuolisesti sekä pyrkiä olemaan mahdollisimman objektiivinen. Ketään ei saa leimata uhriksi tai syylliseksi, ennen kuin tilanne on kokonaan selvitetty.
8. Kuulemistilaisuuksien ja asian selvittämisen jälkeen molemmat osapuolet kutsutaan yhteiseen sovittelukeskusteluun.
 - Sovittelukeskustelussa osapuolet sopivat miten jatkossa edetään ja millaista käytöstä osapuolilta odotetaan. Keskustelussa sovitaan tarvittaessa myös seurantakeskustelun järjestämisestä (1–6 kk päähän). Keskustelusta laaditaan muistio.
 - Osapuolet kutsutaan yhteiseen sovittelukeskusteluun. Keskustelusta laaditaan muistio, jonka osapuolet allekirjoittavat.
9. Sovitaan mahdollinen seurantatapaaminen tilanteeseen sopivan ajanjakson päähän.

5. KUN OMAT NEUVOT EIVÄT RIITÄ

Mikäli ongelmia ei pystytä ratkaisemaan seuran sisäisesti tai epäasiallista kohtelua kokenut ei halua asiaa käsitellä hallituksen ja/tai turvallisuusyhteyshenkilön kanssa, henkilöllä on aina mahdollisuus viedä asia itse joko Suomen Tanssiurheiluliitolle tai Suomen urheilun eettiselle keskukselle (SUEK ry).

Seura voi myös tarpeen tullen konsultoida kumpaakin edellä mainituista ongelmatilanteiden ratkaisuisissa.